

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U000865

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 07-04-2026

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Демчук Олександр Миколайович

2. Oleksandr N. Demchuk

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-4696-0184

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 071

Назва наукової спеціальності: Облік і оподаткування

Галузь / галузі знань:

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Облік і оподаткування

Дата захисту:

Спеціальність за освітою: Державні фінанси

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 12800

Повне найменування юридичної особи: Державний торговельно-економічний університет

Код за ЄДРПОУ: 44470624

Місцезнаходження: вул. Кіото, Київ, 02156, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Державний торговельно-економічний університет

Код за ЄДРПОУ: 44470624

Місцезнаходження: вул. Кіото, Київ, 02156, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 06.81.85

Тема дисертації:

1. Облік витрат на створення і реалізацію біологічних активів рослинництва
2. Accounting for the Costs of Creation and Sale of Biological Assets in Crop Production

Реферат:

1. Дисертаційна робота є науковим дослідженням теоретично-методологічних та організаційно-методичних засад та практичних аспектів щодо обліку витрат на створення і реалізацію біологічних активів рослинництва. Актуальність теми зумовлена потребами побудови або вдосконалення наявної системи обліку витрат, що є критичною передумовою для вироблення оптимальних управлінських рішень, що дають можливість забезпечити безперервне функціонування аграрних підприємств у сучасних умовах невизначеності. На світовому ринку продовольства українські виробники були і залишаються одними з ключових гравців, експортуючи близько 70% від всієї виробленої продукції. У дисертації досліджено теоретико-методологічні та практичні аспекти організації обліку витрат, пов'язаних зі створенням і реалізацією біологічних активів у галузі рослинництва. Визначено сутність біологічних активів як об'єкта бухгалтерського обліку, узагальнено підходи до їх оцінки, визнання та класифікації відповідно до національних і міжнародних стандартів фінансової звітності. Обґрунтовано економічну природу витрат на формування біологічних активів та їх вплив на фінансові результати діяльності аграрних підприємств.

Розроблено удосконалену модель управлінського обліку витрат на різних етапах життєвого циклу біологічних активів – від посіву до реалізації готової продукції. Запропоновано методіку аналітичного розподілу витрат за центрами відповідальності та видами культур, що дає змогу підвищити точність калькулювання собівартості продукції рослинництва. Визнаючи незаперечну наукову та практичну значущість проведених досліджень, вважаємо, що питання впровадження та організації управлінського обліку витрат на аграрних підприємствах залишаються недостатньо опрацьованими на практичному і методологічному рівнях. Метою дослідження є поглиблення теоретико-методологічних основ і розроблення практичних рекомендацій щодо удосконалення системи обліку витрат на створення і реалізацію біологічних активів рослинництва з метою підвищення ефективності фінансово-господарської діяльності підприємств та забезпечення прийняття обґрунтованих управлінських рішень. У процесі дослідження використані загальнонаукові та спеціальні наукові методи: діалектичний, системний, аналізу, синтезу, індукції, дедукції, моделювання, системно-структурного, балансового, нормативного тощо. Удосконалено класифікацію витрат на створення і реалізацію біологічних активів шляхом доповнення її екологічною, трансакційною та ризиковою складовими. Досліджено методичні підходи щодо організації обліку витрат на підприємствах різних форм власності шляхом типізації облікових систем за рівнем цифрової зрілості та масштабами діяльності, а також розкрито методичні прийоми щодо фінансового обліку витрат на основі використання оціночних ефектів в окремому трансформаційному реєстрі. Представлено механізм використання багаторівневої аналітики рахунка 23 і драйверного розподілу загальновиробничих витрат в обліковій системі великих сільськогосподарських товаровиробників, що забезпечується ERP-контуром, де довідники «поле/масив – культура – підрозділ – операція» пов'язуються з первинними документами, а розподіли витрат 91п23 забезпечуються дотриманням формалізованих правил (мото-години, гектари робіт, машинні зміни тощо). Розкрито структуру управлінської звітності підприємств рослинництва шляхом її класифікації за функціональним призначенням і розширення аналітичного наповнення, що формує релевантну інформаційну базу для стратегічного планування та контролю. Набули подальшого розвитку концептуальні засади інтеграції фінансового та управлінського обліку витрат на основі життєвого циклу біологічних активів та методичні положення управлінського обліку витрат шляхом інтеграції показників ефективності з центрами витрат та видами культур. Наукові розробки автора прийняті до впровадження у діяльність підприємств аграрного сектору. Розроблено практичні рекомендації щодо вдосконалення системи документування, аналітичного обліку та внутрішнього контролю витрат.

2. The dissertation is a scientific study of the theoretical and methodological, organizational and methodological foundations, as well as practical aspects of accounting for the costs of creation and sale of biological assets in crop production. The relevance of the topic is обусловлена the need to build or improve the existing cost accounting system, which is a critical prerequisite for making optimal managerial decisions that ensure the continuous functioning of agricultural enterprises under current conditions of uncertainty. In the global food market, Ukrainian producers have been and remain among the key players, exporting about 70% of total production. The dissertation examines the theoretical and methodological as well as practical aspects of organizing cost accounting related to the creation and sale of biological assets in crop production. The essence of biological assets as an object of accounting is defined; approaches to their valuation, recognition, and classification in accordance with national and international financial reporting standards are generalized. The economic nature of costs for the formation of biological assets and their impact on the financial results of agricultural enterprises is substantiated. An improved model of managerial cost accounting at different stages of the life cycle of biological assets—from sowing to the sale of finished products—has been developed. A methodology for analytical allocation of costs by responsibility centers and types of crops is proposed, which allows increasing the accuracy of cost calculation of crop production. Recognizing the undeniable scientific and practical significance of the conducted research, it is noted that issues of implementation and organization of managerial cost accounting at agricultural enterprises remain insufficiently developed at both practical and methodological levels. The purpose of the study is to deepen the theoretical and methodological foundations and to develop practical recommendations for improving the cost accounting system for the creation and sale of biological assets in crop production in order to enhance the

efficiency of financial and economic activities of enterprises and ensure informed managerial decision-making. In the course of the research, general scientific and special methods were used: dialectical, systemic, analysis, synthesis, induction, deduction, modeling, system-structural, balance, normative, etc. The classification of costs for the creation and sale of biological assets has been improved by supplementing it with ecological, transactional, and risk components. Methodological approaches to the organization of cost accounting at enterprises of different forms of ownership have been studied through the typification of accounting systems by the level of digital maturity and scale of activity. Methodological techniques of financial cost accounting based on the use of valuation effects in a separate transformation register are also disclosed. A mechanism for the use of multi-level analytics of account 23 and driver-based allocation of overhead costs in the accounting system of large agricultural producers is presented. It is ensured by an ERP environment, where directories “field/massif – crop – subdivision – operation” are linked to primary documents, and cost allocations are carried out in compliance with formalized rules (machine hours, hectares of work, machine shifts, etc.). The structure of managerial reporting of crop production enterprises is disclosed through its classification by functional purpose and expansion of analytical content, which forms a relevant information base for strategic planning and control. Further development has been achieved in the conceptual foundations of integration of financial and managerial cost accounting based on the life cycle of biological assets, as well as in methodological provisions of managerial cost accounting through the integration of performance indicators with cost centers and types of crops. The author’s scientific developments have been implemented in the activities of agricultural enterprises. Practical recommendations for improving documentation systems, analytical accounting, and internal cost control have been developed.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Освоєння нових технологій транспортування енергії, впровадження енергоефективних, ресурсозберігаючих технологій, освоєння альтернативних джерел енергії

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

1. Демчук О. М., Мошковська О. В., Ігнатенко Т. А., Ромашко О. М., Кузуб М. В. Облік витрат і калькулювання собівартості продукції рослинництва в агробізнесі різних форм власності / О. М. Демчук, О. В. Мошковська, Т. А. Ігнатенко, О. М. Ромашко, М. В. Кузуб. Економіка АПК. 2025. Т. 32, № 2. С. 100–111. URL: <https://eapk.com.ua/uk/journals/tom-32-2-2025/oblik-vitrat-i-kalkulyuvannya-sobivartosti-produktsiyi-roslinnitstva-v-agrobiznesi-riznikh-form-vlasnosti> (Scopus)
2. Демчук О. М. Особливості формування і використання внутрішньої управлінської звітності на підприємствах агробізнесу. Інфраструктура ринку. 2025. Вип. 83. С. 90–96. URL: https://www.market-infr.od.ua/journals/2025/83_2025/18.pdf
3. Демчук О. М. Особливості формування собівартості продукції рослинництва в системі управлінського обліку. Економіка та суспільство. 2023. Вип. 57. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3206>
4. Демчук О. М. Критичний аналіз дефініції «витрати» в обліковій практиці підприємств агробізнесу в галузі рослинництва. Галицький економічний вісник. 2023. № 2 (81). С. 36–48. URL: https://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/41217/2/GEJ_2023v81n2_Demchuk_O-Critical_analysis_of_the_36-48.pdf

- Демчук О. М. Аналіз Сучасного стану вітчизняних сільськогосподарських підприємств. Бухгалтерський облік, контроль та аналіз в умовах інституційних змін : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (27 жовтня 2022 р.). – Київ, 2022. С. 67 – 70. URL: <https://dspace.wunu.edu.ua/bitstreams/1e65f287-6736-4a49-81e2-36ff46419630/download>
- Демчук О. М. Дефініції сутності «витрат» у системі фінансового та управлінського обліку. Трансформаційні зміни національної економіки в умовах євроінтеграції : матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної конференції (7–8 грудня 2022 р.). – Київ, 2022. С. 150 – 154. URL: <https://surl.li/ivgnyx>
- Демчук О. М. Біологічні активи: сутність, ознаки і класифікація. Розвиток фінансів, аудиту, бухгалтерського обліку та оподаткування: реалії часу : матеріали II Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції студентів, аспірантів та молодих вчених пам'яті С. І. Юрія (1 лютого 2023 р.). – Тернопіль : Західноукраїнський національний університет, 2023. С. 137 – 140. URL: https://kpdi.edu.ua/wp-content/uploads/2025/01/Zbirnyk-tez_2023_NRZVO-KPDI.pdf
- Демчук О. М. Первинні документи в обліку витрат у процесі виробництва біологічних активів рослинництва. Обліково-аналітичний та економіко-фінансовий інструментарій управління сучасним підприємством: міжнародний досвід: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції, (26 травня 2023 р.) – Харків, 2023. С. 32 – 36. URL: <https://dspace.khadi.kharkov.ua/handle/123456789/23877>
- Демчук О. М. Місце і роль логістичних витрат в собівартості продукції рослинництва: матеріали XV Міжнародної науково-практичної конференції молодих учених та здобувачів освіти (4 листопада 2023 р.). – Київ, 2023. С. 87 – 90. URL: <https://drive.google.com/file/d/196tPw-iGrAlDjcuGRtoCUI6CCChxoOZA/edit>
- Демчук О. М. Вплив кредитних умов на калькулювання собівартості продукції рослинництва в управлінському обліку. Фінансові інституції – сучасні виклики та нові можливості: матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (21 березня 2024 р., м. Київ). – Київ, 2024. С. 212 – 214. URL: <https://ur.knute.edu.ua/items/7e71d7c1-d21d-4c24-8329-487ffc6c07fa>
- Демчук О. М. Місце і роль трансакційних витрат у системі управлінського обліку агропромислових підприємств. Трансформація обліку та звітності в умовах соціально-економічних викликів : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (27 березня 2024 р., м. Київ). – Київ, 2024. С. 276 – 279. URL: <https://ur.knute.edu.ua/items/d28804cb-ba2b-4d44-a3db-005835b5b762>

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0123U101292; 0124U003071

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мошковська Олена Анатоліївна

2. Olena Moshkovska

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.09

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1176-9478

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний торговельно-економічний університет

Код за ЄДРПОУ: 44470624

Місцезнаходження: вул. Кіото, Київ, 02156, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Подолянчук Олена Анатоліївна

2. Olena Podolianchuk

Кваліфікація: к. е. н., доцент, 08.00.09

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0234-8943

Додаткова інформація: <https://scholar.google.com.ua/citations?user=ia5ILGsAAAAJ&hl=uk>

Повне найменування юридичної особи: Вінницький національний аграрний університет

Код за ЄДРПОУ: 00497236

Місцезнаходження: вул. Сонячна, Вінниця, Вінницький р-н., 21008, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Васишлин Станіслав Ігорович

2. Stanislav Vasylyshyn

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.09

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-5023-9878

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний науковий центр "Інститут аграрної економіки"

Код за ЄДРПОУ: 00496805

Місцезнаходження: вул. Героїв Оборони, Київ, 03127, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Маначинська Юлія Анатоліївна

2. Yuliya Manachinska

Кваліфікація: к. е. н., доц., 08.00.09

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-9155-3417

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Чернівецький торговельно-економічний інститут
Державного торговельно-економічного університету

Код за ЄДРПОУ: 05476322

Місцезнаходження: Центральна площа, Чернівці, 58002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Безверхий Костянтин Вікторович

2. Kostiantyn Bezverkhyi

Кваліфікація: д. е. н., доц., 08.00.09

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8785-1147

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний торговельно-економічний університет

Код за ЄДРПОУ: 44470624

Місцезнаходження: вул. Кіото, Київ, 02156, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Фоміна Олена Володимирівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Фоміна Олена Володимирівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Демчук Олександр Миколайович

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна